 Alex Cetăţeanu

Pe Valea Olteţului

(Interviu Alexandru Cetăţeanu – Florentin Smarandache)

Stimate domnule profesor, vă rog să primiţi calde salutări din Montreal ! Sunteţi bine, în formă ?

Şi eu.

Numele dumneavoastră este cunoscut atât printre olteni, cât şi printre americani, chinezi, ruşi, nemţi, francezi, greci, italieni, sârbi, indieni şi mulți alţii. Cu cei care nu au auzit de dumneavoastră, nu stau de vorbă. Nici nu vă întreb cum de aţi devenit atât de cunoscut pe planetă. Aţi primit Medalia de Aur de la Academia de Ştiinţe Telesio-Galilei din Anglia în anul 2010, Premiul Statului New Mexico la categoria Ştiinţă şi Matematică în 2011, Premiul Academiei Române pentru Ştiinţe Tehnice în 2011, Doctor Honoris Causa la Universitatea Jiaotong din Beijing (China) în 2011, iar Ipoteza Smarandache din 1972 care afirmă că nu există o barieră a vitezei în univers a fost parţial demonstrată experimental de către cercetătorii de la CERN în toamna anului 2011, când s-a arătat că neutrinii se deplasează cu o viteză supraluminală. Duşmanii şi invidioşii (dar şi admiratorii) au aflat deja destule despre dumneavoastră din multele interviuri pe care le-aţi dat – două publicate și în revista Destine Literare. Acum, eu vreau sa va pun alt fel de întrebări, dar nu ştiu cu ce să încep… Gata, am găsit !

- V-aţi scăldat în Cerna şi în Olteţ ?

FS : Toată vara, când eram copil, mă bălăceam în apă. Ne scăldam, colegii de clasă sau prietenii de pe aceeaşi stradă (cea care ducea la Stadion) în Olteţ la locul numit „Râpă” (un mal abrupt, unde ne dădeam întâlnire) şi la confluenţa Cernei cu Olteţul. Ultimul era admirabil pentru că distingeam două curente de apă care se împreunau: unul cald şi altul rece. Interviul cu Dvs. este deosebit de celelalte, fiindcă aţi copilărit în zona mea, deci cunoaşteţi obiceiurile din Valea Olteţului.

- Așa este și mă bucur că am respirat același aer cu marele Florentin Smarandache ! Ştiţi ce e aia...« burta vacii » ?

FS: Uite că nu ştiu la ce vă referiţi! Mi-e îmi plăcea ciorba de burtă, fierbinte, acrişoară, cum o făcea mama pe aragaz.

- V-am prins...! Poate că numai pe valea Peșenii se numea așa. Numeam ”burta vacii” nisipul rămas ca nişte mici maluri după ce se retrăgeau apele, pe care îl băteam cu picioarele desculțe, până ce începea parcă să tremure, să vibreze. Ce ne amuza ! Dar sa revin la întrebări...serioase. Aţi prins fâţe ? Dar baboi ?

FS: Am prins prin mâlul apei *nisiparniţe*, care ne înţepau la degete. Am prins *baboi* cu mâna pe la răgălii, unde se întâmpla să ne cadă în mână şi câte o broască, sau mai rău un şarpe de apă... Şi-atunci ne speriam. Dar pescuiam şi cu plasa, în special la confluenţa râurilor.

Nisiparniţele mici le frigeam cu untură şi întingeam pâinea în tigaie şi mâncam.

- Interesant, aşa făceam si noi – dar le mai numeam si fâțe. Vă plăcea să vă duceţi pe deal ?

FS: Ne duceam pe Dealul Craiovei după mure prin „Rugii Popii" (aşa se numeau). Găseam şi fragi sălbatici. Dealurile erau pline cu vii de struguri. Am locuit într-o zonă viticolă. Toamna, după culesul viilor, mă duceam cu amicul de clasă, Chesa, în via altoită a lu' Lisandru sau via Lintei şi mai găseam struguri sau boabe rămase. Strugurii altoiţi erau atunci o delicateţă pentru noi, fiindcă în viile obişnuite aveam numai nová, oloagă, sau berbecel.

- De ”oloagă” și ”berbecel” nu îmi aduc aminte. Pe dealurile care ”curg” de la Vâlcea spre Drăgăşani, la Amărăşti, aveam ca struguri nealtoiţi fraga si tera. Apoi mai era si un soi numit ”o mie una” – nici acum nu stiu care era diferenţa. Aţi mers desculţ ?

FS: Mereu. Pentru plăcerea de a-ţi afunda picioarele în pulberea fină a drumului ce ducea de la Stadion la Râpă. Şi astăzi, când mă întorc acasă, îmi reiau obiceiurile copilăriei. Apoi, umblatul desculţ este sănătos prin contactul direct cu natura şi prin masarea tălpilor picioarelor. Conform acupuncturii orientale în tălpile picioarelor sunt terminali ai unor nervi reprezentând diverse organe, şi aceştia trebuiesc excitaţi, învioraţi.

Apropo de fotbal, aveam şi o echipă, numită, ţărănesc aş zice, „Tractorul Bălceşti", la care eram mare chibiţ. Jucau pe teren colegi sau prieteni de-ai mei: Sabin al lu' Ghiu, Pleşa, Cireaşă, al lu' Burlan, Mimi Piciu, Nea Sandi, iar portar era Titi lu' Bonea.

Mi-amintesc cum stăteam pe-un maidan şi făceam galerie, iar Puica lu' Uliu, o vecină, striga în gura mare: Hai Tractoru'! Hai bă!

Tractorul se mai împotmolea el, dar o lua iar din loc. Jucau cu celelalte echipe ‚agricole' din Irimeşti, Lădeşti, Măciuca...

- Ce nume dragi mie aţi amintit ! De la Măciuca la Amărăşti nu trebuiau străbătute decât doua sate – Creţeni si Nemoiu. Aţi avut capre, oi, vaci, pisici şi căţei prieteni ?

FS: Am avut capre, care fătau înainte de Paşti, şi tăiam câte un ied de Paşti (Nea Sabin al lu' Lupu taia capre şi porci prin comună), şi făcea mama drob de ficat. Am avut şi vaci când eram mic, dar deveniseră greu de dus la păscut. Caprele erau mai economicoase, mai ales că se înţeleseseră oamenii în sat să le dea în păzală. La început făceau cu rândul, o zi un om, o zi altul cu toate caprele satului pe izlaz. Apoi s-a găsit o femeie, Ţaţa Lenţa lu' Savu, care lua caprele dimineaţa şi le aducea seara.

Pisici şi câini permanent. Când erau în călduri, era nuntă prin curte de câini, sau miorlăituri şi svârcoliri de mârlani. Făta când căţeaua când pisica! Căţeii erau plini de purici şi dădeam cu dedeteu pe ei. Şi pisica îşi ascundea pisicuţii prin fânărie. Când se măreau, îi dădeam pe toţi la lume în sat.

Ultimii câini pe care mi-i aduc aminte, Felix şi Luşa, mergeau după noi un kilometru sau doi până la Olteţ. Ne-mpiedecam de ei pe cărare... Animale credincioase, bucuroase. Te recunoşteau şi dacă veneai rar acasă, la câţiva ani (cum plecasem eu în lumea largă!).

Vremuri pastorale, frumoase... trecute...

- *Aşa este. Aţi fost după bureţi iuţi, văcăruşi, creiţe şi bivolani?*

FS: Am fost după mânătărgi prin pădure, iar din izlaz culegeam macriş acru şi-l mâncam. Din bălţile Olteţului alegeam cu o strecurătoare lintea, pe care o amestecam cu mălai şi o dădeam la raţe – hălpăiau raţele lacome până se umflau! Din terenul cu porumbi pe care-l avea familia mea în Valea Olteţului, după ce mă răcoream la apă, culegeam buruieni pentru porc. În fiecare an creşteam un porc mare, rasa Marele Alb (adică mai multă pecie decât grăsime) pe care-l tăiam de Crăciun, îl puneam la afumat în vatră, iar pecia şi trandafirii le băgam la găleata cu untură... şi ne ţinea tot anul cu carne.

- *Aţi furat vreodată ouă să le duceţi la «cooperativă» ?*

FS: Nu era CAP-ul lângă mine, ci în jos, spre Oteteliş. Dar, când mergeam la Zătreni la mamare şi tata-mare din partea mamei, jucându-mă cu verişorii prin livadă şi prin iarba care ne trecea de genunchi găseam ouă de la găinile colectivului.

- *V-a bătut vreodată învăţătorul ?*

FS: Nu. Eram elev silitor, liniştit. Mereu premiant.

- *Ce "prostii" aţi făcut pe la Bălceşti?*

FS: Aveam „războaie" între noi. Ne băteam „ăi de la vale pe ăi de la deal"... cu pietre, cu nuiele... Dar şi la fotbal, jucam „ăi de la vale contra ălor de la deal"... Chiar şi la oină, dar mai rar. Oina era, de fapt, mai mult să ne lovim cu mingii mici unii pe alţii. Baseball-ul american s-a inspirat din oina românească.

Exista o biserică în centrul Bălceştiului, începută de Popa Turturea, dar neterminată fiindcă regimul de atunci nu i-a dat voie. Abia mai târziu, eram eu licean, alt popă numit Rădulescu a finisat construcţia cu bani de la oamenii din comună – la care şi familia mea a contribuit. Acolo

ne jucam ”De-a Războiul” : ne împărţeam în două armate inamice şi ne ascundeam prin bălăriile din afara sau dinăuntrul bisericii, ori ne căţăram pe ziduri, ne piteam prin unghere... Şi care vedea primul un inamic trebuia repede să strige, de exemplu „Pac, Pondoc!” (adică te-am ochit, Pondoc – Pondoc fiind numele unuia dintre inamici -, eşti mort, ieşi din joc). Aveam toţi porecle; erau mai descriptive, mai plastice decât numele din certificatele de naştere... Bigioc, Beca, Geonea, Băsănău, Piciu, Pondoc, Boros, Dâmbiri, Cost, Cocoş, Cârna, Chesa, Țăndărică, Birlic, Puiaţă, ai lu’ Cioabă, ai lu’ Rusu, al lu’ Neamţu, al lu’ Mămăligă, ai lu’ Covrig, al lu’ Ghivent, etc.

Mai jucam Picioroanga (stăteam culcaţi sau în fund şi unul, în picioare, trebuia să ne lovească cu mingea la cap, mâini sau burtă/spate – nu aveam voie să ne apărăm decât cu picioarele, de unde şi denumirea jocului), Lipa (cu pietrele pe scări), Țările (eu mereu îmi alegeam Franţa), şi Fotbal de Masă (cu nasturi, sau cu monezi).

La Zătreni ne jucam De-a Pituluşul: unul se strângea la ochi iar ceilalţi se pitulau prin jur. Cel care trebuia să-i caute pe ceilalţi striga: *Gata? Gata? / Cine nu e gata / Îl iau cu lopata. / Un, doi, trei / Pleacă lupul după ei!*

Şi venea să ne găsească. Pe care-l găsea primul, se făcea el „lup”.

- Fantastic ! Simplă, dar frumoasă copilărie aţi (am) trăit. Pe la Bulzeştii lui Sorescu aţi fost ?

FS: De fiecare dată treceam cu rabla de autobuz, mereu aglomerată, care scotea numai fum şi praf, prin Bulzeşti când mă duceam sau veneam de la Craiova spre Bălceşti. Sorescu şi menţionează într-un volum din „La lilieci”: „Trece rata de Bălceşti plină ochi” (citat din memorie).

- Cât de mult iubiţi locurile natale ?

FS: Enorm... Permanent imaginile de atunci mă urmau prin toate periplurile mele peste mări şi ţări. Când eşti departe, atunci te simţi mai atras de locurile mirifice ale copilăriei.

- Când v-a venit prima dată ideea de a pleca în lumea largă ?

FS: După facultate, când încercam să public lucrări ori să prezint lucrări la conferinţe internaţionale şi... bineînţeles nu puteam pleca. Aşa erau timpurile...

- Cântaţi “M-a făcut mama oltean”? Care variantă, cea făcută de dumneavoastră sau cea clasică?

FS: Amândouă. Dar, pentru cei care nu cunosc „Imnul Olteanului-American”, haideţi să-l redăm în întregime (de pe coperta ultimă a volumului „Emigrant la Infinit”) pentru cititorii revistei dvs.!

Imnul Olteanului-American

M-a făcut mama oltean
Port blue jeans de-american,
Cu pălărie sombrero
Şi fumez ţigări Marlboro.
Mănânc praz şi beau din ţoi,
În Craiova-s cowboy.
Măi, Leano!

Cin' se ia cu mine bine
Îi aduc „whiskey" de prune.
Cin- se ia cu mine rău
Îl blestem de Dumnezeu
(În română deocheată
Şi-n engleza mea de baltă)
Că-s gangster de vin la trap
Şi îi bag un glonte-n cap.
Măi, Leano!

FLORENTIN SMARANDACHE

S.U.A., iulie 1994
Un cowboy român în Vestul Sălbatic!

- *Grozav imnul ! Ce vă place sa faceţi mai mult în timpul liber (daca aveţi) în fascinantul stat al misterelor - New Mexico ?*

FS: Să meditez... Să descoper câte o teoremă nouă, sau să inventez o teorie unificatoare în mai multe domenii.

- Dacă ar fi să alegeţi (când veţi ieşi la pensie) între o insulă liniştită în Pacific şi comuna natală dintre dealurile Olteniei (Bălceşti), ce aţi alege ?

FS: Aş alege oamenii mei, tradiţiile mele, locurile mele... deşi acum s-au cam schimbat: lumea a devenit mai rea, ocupată mai mult de material decât de spiritual... Este o goană permanentă după bani...

- Aşa este, din nefericire. Iar apele limpezi din râurile magice de odinioară au devenit canale colectoare de gunoaie. Păcat ! Ce proiecte literare aveţi pentru viitor?

FS: Îmi doresc să scriu odată Epopeea Bălceştiului meu drag, cu năzbâtiile pe care le făceam ca puştani iar mai târziu ca adolescenţi... Mici episoade am aşternut pe carneţelul meu; dacă vă interesează, le pot încredinţa Destinelor Literare, dar sunt în formă olografă.

- Sigur ca ne interesează. Le aşteptăm cu drag, când se va putea, ştim cât sunteţi de ocupat. Poate când veţi preda în China, vara aceasta, veţi avea mai mult timp. Noi, cei de la Destine Literare, vă iubim, vă admiram nespus şi vă mulţumim că aţi răspuns la întrebările noastre ciudate. Aşa, ca între olteni…

Vă dorim mari succese - şi în ştiinţă şi în literatură !